

СТ А Н О В И Щ Е

от: проф. д-р Мария Иванова Нейчева, Бургаски свободен университет, д-р по икономика

относно: конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПН 3.8.Икономика по „Икономика на общественния сектор и пазар на труда“, ИИИ при БАН

1. Обща информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на секция „Макроикономика“ в Института за икономически изследвания при БАН и публикуван в ДВ бр. 50/02.06.2026г. Участието в състава на научното жури по конкурса е съгласно заповед №513/15.07.2026г. на Директора на ИИИ. До участие в конкурса е допуснат един кандидат – **гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева**.

2. Информация за кандидата

Изразеното тук становище се базира на съдържанието на предоставените от кандидата материали по конкурса и тяхното съответствие с нормативните изисквания според ЗРАСРБ и правилника за прилагането му, както и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН. Представените справки и доказателства са изчерпателни, надлежно оформени и достатъчни за обективна оценка на кандидатурата.

Д-р Мархолева е придобила последователно ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, както и ОНС „доктор“ в УНСС. Дисертационният ѝ труд е на тема „Публични разходи и модели на социално-икономическо развитие в ЕС“. Полученото образование напълно отговаря на сферата на нейната научна и преподавателска дейност, както и на темата на настоящия конкурс. От 2009г. до 2023г. работи като хоноруван, първоначално, а в последствие и на основен трудов договор, преподавател в УНСС. От 2023г. е главен асистент към ИИИ при БАН. Притежава и богат опит в реалния сектор – предимно като консултант в областта на икономиката и бизнеса. В приложената автобиография са посочени и редица специализации и обучения в разпознаваеми европейски университети и научни организации във Виена, Букурещ и Констанца, Евра – Португалия. Притежава и сертификат за вътрешен одитор на системи за управление на качеството ISO 9001:2015; член е на организации и организационни комитети.

Дългогодишната научно-изследователска и преподавателска дейност на гл. ас. д-р Мархолева е целеносочено развивана в областта на макро- и микроикономиката, конкретно икономиката на общественния сектор, икономиката на образованието, европейска икономика, публични финанси, макроикономическо моделиране. Това доказва, че, с оглед темата на конкурса, нейната кандидатура е основателна и логична стъпка в академичното ѝ издигане.

3. Изпълнение на минималните изисквания и допълнителните изисквания на ИИИ при БАН за заемане на академична длъжност „доцент“

Изпълнението на минималните и на допълнителните изисквания на ИИИ е удостоверено от кандидата с приложените подробни справки, списък публикации, списък цитирания и доказателствен материал по настоящия конкурс, както и списък на научната продукция, представена за придобиване на ОНС „доктор“ и конкурса за академична длъжност „главен асистент“. В значителна степен са преизпълнени минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПНЗ.8.Икономика в ИИИ, които, от своя страна, превишават минималните национални такива в частта за научни публикации и цитирания (табл. 1).

Таблица 1. Изпълнение на минималните изисквания на ИИИ при БАН към научната дейност на кандидатите за заемане на академичната длъжност "доцент" в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, ПН 3.8. Икономика

Група	Съдържание	Изискване	Изпълнение*
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	230 (при 200 минимални национални)	294.25
Д	Сума от показателите от 11 до 13	70 (при 50 минимални национални)	735

* Според приложената от кандидата справка и материали.

Кандидатът има издаден научно рецензиран хабилизационен труд по темата на конкурса (представен е в пълен текст): Стефанова, К. (2026). Публично финансиране на средното и висшето образование в България - резултати, проблеми и предизвикателства. изд. „проф. Марин Дринов“, БАН, София, ISBN: 978-619-245-619-1 (online), 978-619-245-618-4 (print) (справка в споделена библиографска база данни/своден каталог COBISS). Има 23, предимно собствени (15), статии, доклади и студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, както и в нереферирани издания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. При изисквани 2, 5 са публикациите в SCOPUS/WoS (публикации № 2, 19 ÷ 22), от които 4 са студии, какъвто е преобладаващо жанрът в реномираната научна периодика.

Представената академична продукция е предимно от последните пет години (16 публикации), което показва познаване и ориентиране към актуална икономическа проблематика и е предпоставка за реализиране на научни приноси. Това се доказва и от високия брой цитирания (74). В изпълнение на критериите на ИИИ е налице и на необходимият стаж като "главен асистент" и преподавател във ВУ или научна организация. Научните трудове на д-р Мархолева се отличават с оригиналност, приложени са съответните разделителни протоколи и не са установени доказателства за плагиатство.

Гл. ас. Мархолева изпълнява и специфичните допълнителни изисквания на ИИИ за длъжността „доцент“ по чл. 87, ал. 4 от Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН (приложена е справка и доказателства). Член е на професионалната „Българска асоциация за европейски изследвания“; има 8 участия с доклади на международни и национални научни форуми, активна експертна дейност и приложени в практиката резултати от научни изследвания като член на експертни групи, участник и оценител на проекти, разработен лекционен курс и обучение в практическа среда на представителите на съдебната власт.

Гореизложеното убедително потвърждава, че гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева напълно изпълнява критериите за заемане на академична длъжност „доцент“ според съответната нормативна уредба за настоящия конкурс.

4. Обща характеристика на представените научни публикации

Представените от Кристина Мархолева 24 на брой публикации, вкл. 15 на английски език, са в пълно съответствие с темата на конкурса. Авторът се ориентира към съществени за икономическата теория и практика в България и ЕС въпроси. Бих очертала следните основни взаимно интегрирани направления в научната ѝ работа: 1). Публични разходи – динамика, ефективност, конвергенция, ефекти (публикации №1, 3, 6, 9, 13, 15, 18, 19); 2). Икономика на образованието – финансиране и разходи, човешки капитал, социално-икономически ефекти (публикации №1, 2, 4, 5, 13, 15, 16, 17); 3). Пазар на труда – заетост, образователна структура, производителност, неравенство в богатството и доходите (публикации № 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 21, 23, 24).

Считам за положително фокусирането върху конкретен, сравнително ограничен, обхват научни въпроси, тъй като това е предпоставка за задълбоченост и качествена академична продукция. Освен за българската икономика са налице и сравнителни изследвания за европейските страни и такива от „Новия икономикс“ като преход към зелената икономика, с което се запълва специфична ниша в научното пространство. Демонстрирано е и прилагане на инструментариума на иконометричното и математическото моделиране, възприети като стандарт при съвременните публикации в престижни издания в сферата на икономикса.

Хабилитационният научно рецензиран труд на Кристина Мархолева е в областта на публичния икономикс с фокус върху финансирането на средното и висше образование – въпрос от научна, икономическа и социална значимост не само за България. Той отговаря на критериите за научна монография с изразения си теоретико-емпиричен характер. Наред с представените теоретични модели, богат набор от данни, детайлни сравнителни количествени и качествени анализи, очертаващи актуалното състояние на човешкия капитал и образователния сектор, както и с отправените нормативни препоръки, като принос бих открила и сравнителната оценка на ефикасността на публичните разходи и обвързването на количествени и качествени резултати.

5. Оценка на научните и научно-приложните приноси в представената от кандидата продукция

Приемам посочените от кандидата оригинални научни и научно-приложни приноси, синтезирани в приложената справка. Като количество и качество те показват готовност за академично израстване в длъжност „доцент“.

6. Описание на представените цитирания

Кандидатът е представил подробна справка за 74 цитирания на свои трудове. Впечатляващ е високият брой (27) на тези в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове. Сред тях са цитирания от изследователи в престижни международни списания като Public Sector Economics, Sustainability, Economics & Sociology, Technological Forecasting and Social Change и др. Това свидетелства за значимост на научната работа на д-р Мархолева и разпознаваемост в научните среди.

7. Критични бележки и препоръки

Допускането на кандидата до конкурса и изпълнението на всички релеватни към процедурата критерии, постановени от престижна научна организация като ИИИ, както и подробният преглед на представените материали, ми дават основание да потвърдя пълното съответствието на кандидатурата с националните и институционалните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ като количество и качество. С оглед на това *нямам критични бележки*. Натрупаните знания и експертиза д-р Мархолева би могла занапред да приложи и развие и в други сфери на публичния икономикс, на икономиката на образованието (напр. ефекти на качеството на образованието, продължаващо обучение, образователни несъответствия и др.) или новата икономика (алтернативни икономически модели, кръгова, зелена икономика)

8. Заключение

Предвид изпълнението на минималните национални изисквания и изискванията на ИИИ при БАН, количеството и качеството на представените за рецензиране материали и тяхното съответствие с нормативната база, както и с оглед на цялостната ѝ научно-изследователска дейност и постигнати приноси **изразявам положителното си становище и ще гласувам „за“** относно кандидатурата на **гл. ас. д-р Кристина Стефанова Мархолева за заемане на академичната длъжност „доцент“ по „Икономика на общественния сектор и пазар на труда“ в ПН 3.8. Икономика за нуждите на секция „Макроикономика“ в ИИИ.**

09.10.2026 г.

Подпис: проф. д-р М. Нейчева

/...п.../